

KESKUSHALLINNON SELVITYS TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUKSEEN 2018

Ateriapalvelut

Laatu/turvallisuus

Omavalvontasuunnitelman toteutuminen Omavalvontasuunnitelma, OIVA –raportti, **on toteutunut.**

- Omavalvontasuunnitelman päivittäminen ja elintarvikeviranomaisen (terveystarkastaja) tarkastuskäynnit 17.5.2018 ja 10.9.2018, joista parhain mahdollinen Oiva –arvosana.

Henkilöstön ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen

Työnkierto, oppisopimuskoulutukset, palo- ja ensiapukoulutukset, **on toteutunut.**

- Ravitsemistyöntekijät vuorottelevat viikoittain hoiva- ja koulupuolen kokkina sekä viikonloppuvuoroissa.
- Ruokapalvelutyöntekijät vuorottelevat koulun jakelukeittiössä sali- ja tiskivuorossa sekä hoivapuolella ilta- ja viikonloppuvuoroissa.
- 5 oppisopimusopiskelijaa kouluttautui työn ohessa.
- Palo-, pelastus- ja ensiapukoulutusten päivittäminen suoritettiin 2018.

Toimintakate

Tavoitetaso 76 697€, toteuma 61 146€, **ei toteutunut.**

- Palkkoihin käytettiin 13 907€ enemmän v. 2018 kuin talousarviossa oli budjetoitu. Johtuu alkuvuonna TVA:ssa tehdyistä nimikkeiden muutoksista ja niistä seuranneista ennakoitua suuremmista palkankorotuksista.
- Toimintatuotot olivat toteutuneet talousarviota 1 920€ pienempinä. Syynä tähän oli vuodeosaston ja varhaiskasvatuksen ateriämäärien väheneminen.

Nuorten työllistäminen kesällä

Talousarviossa käytetty mittari kesänuorten työllistymisestä (40 % 16-21 –vuotiaista nuorista) ei ole enää ajan tasainen. Etenkin täysi-ikäiset nuoret hakeutuvat suoraan työnantajien palvelukseen tai opintoihin kuuluviin työharjoitteluihin, eivätkä hae kesätöitä tämän projektin kautta. Nykyisellä mittarilla tarkasteltuna tämä vääristää toteumaa, sillä lähes kaikki kesätyöharjoitteluun hakeneet nuoret ovat työllistyneet. Vuonna 2018 kesätyöharjoitteluun haki 28 nuorta, joista työllistyi 27. Samansuuntaisia lukuja on muutamalta viime vuodelta, ja niin näyttää olevan myös tänä vuonna.

Ehdotus uudeksi mittariksi:

Tavoitetaso: 90 % kesätyöharjoitteluun hakeneista 16 - 21-vuotiaista nuorista

Tuusniemen kunnan tarkastuslautakunnalle

Tarkastuslautakunta on vuoden 2018 Tuusniemen kunnan arviointikertomuksessa todennut, että yritysten toiminta- ja kasvumahdollisuuksien turvaaminen on toteutunut yritysten määrän osalta. Yritysten määrän tavoiteltiin pysyvän vähintään ennallaan, mikä toteutui. Yrityksiä perustetaan yleensä enemmän kuin kymmenen vuositasolla, mutta yrityksiä myös lopettaa toimintansa mm. yrittäjien eläköitymisen vuoksi. Uusia työpaikkoja yrityksiin tuli lisää kolme. Tavoitteena oli saada uusia työpaikkoja yrityksiin 10.

Tuusniemen Teollisuus Oy on elinkeinostrategian mukaisesti keskittynyt erityisesti Tuusniemen teollisuusalueen, Puistosataman ja liikekeskustan kehittämiseen. Elinkeinojen kehittäminen on pitkäjänteistä työtä, mikä vaatii toteutuakseen myös toimenpiteitä yritysten toimintaympäristössä. Yksi näistä toimintaympäristön kehittämistoimenpiteistä on teollisuusalueen laajentaminen sekä vanhan ja uuden teollisuusalueen yhdistäminen. Teollisuusalueet yhdistää Kankaalantien jatko 9-tien varteen. Uusi tie parantaa teollisuusalueen saavutettavuutta ja ohjaa raskaan liikenteen pois kirkonkylän keskustasta. Teollisuusalueen laajennus mahdollistaa teollisen toiminnan syntyä alueelle.

Tuusniemen höyläämön toiminta on ollut pysähdyksissä vuoden 2018 kesästä saakka, mikä vaikutti osaltaan uusien työpaikkojen määrällisen tavoitteen toteutumatta jäämiseen. Uusien biojalostukseen pohjautuvien liiketoimintamahdollisuuksien selvittäminen – hanke oli käynnissä vuoden 2018 aikana. Hankkeessa selvitettiin mallia ja yhteistyökumppanuuksia puun- ja biojalostuksen liiketoimintojen kehittämistä varten Tuusniemen teollisuusalueelle. Hankkeessa luotiin yhteistyökumppanuuksia ja selvitettiin mm. sivuvirtojen käyttöä, tutkimustoimintaa ja uutta biotaloutta edistävää puunjalostustoimintaa. Hankkeen toimenpiteiden toteuttaminen on mahdollista, kun uutta puunjalostusta saadaan teollisuusalueelle. Puun- ja biojalostuksen edistäminen jatkuu vuoden 2019 aikana. Myös muiden toimialojen yrityksiä kannustetaan laajentamaan toimintaansa ja uusia haetaan. Nämä toimenpiteet tukevat uuden yritystoiminnan syntymistä Tuusniemelle. Teollisuusalueesta on laadittu havainnekuvia ja sen suoramarkkinointi on aloitettu.

Tuusniemellä matkailu ja siihen liittyvät elinkeinot ovat potentiaalisia uusien työpaikkojen luomisessa. Retkeilyreitistöjen suunnitteluhanke tukee matkailutoimintaa, hanke toteutettiin vuoden 2018 aikana. Retkeilyreitistöjen suunnitteluhankkeen jatkoksi vuosina 2019-2020 toteutetaan Luontoretkeilyreitistöjen investointihanketta. Hankkeen investointeihin saatiin 50 prosentin avustus Kehittämisyhdistys Kalakukko ry:ltä. Matkailun kehittämisessä avainasemassa ovat Tuusniemen Puistosataman palvelujen laajentaminen, majoituskapasiteetin kasvattaminen ja uusien matkailun ohjelmapalvelujen tuottaminen.

Maaseudulla, kuten Tuusniemelläkin, väestö vähenee ja ikääntyy, mikä pienentää ostovoimaa. Erityisesti kaupalliset palvelut ovat vaarassa. Kaupalliset palvelut ovat viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana supistuneet ja osa palveluista on hävinnyt paikkakunnalta kokonaan. Tämän kehityksen pysäyttämiseksi on tehty toimenpiteinä mm. valomainospylvään rakentaminen valtatie 9:n varrelle. Valomainospylvään avulla houkutellessa ohikulkijoita ostoksille ja käyttämään mm. kahvila- ja ravintolapalveluja. Tuusniemen sijainti valtatievarrella on hyvä, mitä yritetään hyödyntää. Yritysten palveluja ja tuotteita on pyritty kehittämään mm. yritysneuvonnan kautta. Sataman kesän 2018 palveluissa oli vajausta, mikä korjaantui Satamakahvila Juojärven Helmen perustamisella vuoden 2019 aikana. Kesätapahtumat ovat vakiintuneet Tuusniemen Puistosataman toimintaan.

Uudelle yritystoiminnalle on mahdollisuuksia mm. puhtaanapidon ja kiinteistönhuollon palveluissa, metsätaloudessa ja puunjalostuksessa, metallialan alihankinnassa, matkailussa sekä erikoiskasvien tuotannossa ja elintarvikkeiden jatkojalostuksessa. Myös ihmisten omaan osaamiseen liittyvässä yritystoiminnassa, joka ei ole asuinpaikkakuntaan sidottu, olisi mahdollisuuksia työllistyä yrittäjänä. Paikallisia asukkaita ja yrityksiä on tiedotettu yrittämismahdollisuuksista ja näitä on aktivoitu kyseisille toimialoille yrittäjiksi tai laajentamaan yritystoimintaa. Elinkeinot ja matkailu sivustolla tiedotetaan yrittämismahdollisuuksista, sieltä löytyvät myös toimitilat. Myös sosiaalisessa mediassa on haettu uutta yritystoimintaa.

Tuusniemeä on markkinoitu kuntastrategian mukaisesti Rohkeasti rakkaudella ja Suomen kaunein kunta-teemalla sekä Kutujuhlat –tapahtuman avulla. Tuusniemi asuinkunta on luonnonrauhassa viihtyvälle ihanteellinen, asuntojen hinnat ovat

kohtuulliset, kaupalliset ja kunnalliset palvelut sekä vapaa-ajan palvelut ja harrastusmahdollisuudet ovat hyvät, kaupungit Kuopio ja Joensuu sijaitsevat lähellä sekä sujuvat liikenneyhteydet ja ruuhkattomuus ovat valttina.

Tuusniemen Teollisuus Oy on voittoa tavoittelematon kunnan kokonaan omistama elinkeinoyhtiö. Arviointikertomuksessa oli todettu, että toimintatuottojen tasoa ei ole määritelty, vaikka se on valtuustoon nähden sitova. Elinkeinoitoimen ja kehittämispalvelujen toimintatuottojen tasoa ei ole määritelty, koska Tuusniemen Teollisuus Oy:n toiminnan tarkoitus ei ole tuottaa voittoa. Yhtiö ei tuota maksullisia palveluja. Tuottoja on kertynyt Tuusniemi-lehden ilmoitusmyynnistä ja Kutujuhlien toripaikkojen myynnistä. Yhtiön toiminta sisältää yritysneuvontaa ja hanketoimintaa. Yhtiön toimintakulut ovat laaditun budjetin mukaiset. Elinkeino-ohjelman 2018-2022 mukaisesti yhtiön tehtävä on määritelty seuraavasti: "Nimettyjen kärkihankkeiden lisäksi kehitämme ja haemme aktiivisesti uusia elinkeinotoimialoja ja autamme yrityskehittämissä kehittämissä hankkeissa. Periaatteitamme ovat yritysten kehittämisen ja laajentumisen, sijoittumisen, syntymisen ja säilymisen edistäminen. Kehittämistemme lähtökohdina ovat olemassa olevat yritykset, mutta sen lisäksi haemme myös uusia kotimaisia ja kansainvälisiä toimijoita, jotka ovat kiinnostuneita hyvästä logistisesta sijainnista, yritysverkostosta sekä yhteisen menestystarinan rakentamisesta."

Arviointikertomuksessa oli mainittu tonttimarkkinoinnista, että tonttien myyntiä tulisi tehostaa väestön vähenemisen vuoksi ja ettei tonttien myynnissä ole päästy tavoitteisiin. Tonttien alennuskampanja on ollut voimassa syyskuusta 2018 saakka. Tontteja on markkinoitu Tuusniemi-lehdessä, teeman mukaisissa lehdissä Pohjois-Savossa ja paikallisesti ilmestyvissä sanomalehdissä, Tuusniemen kunnan ja Kutujuhlien nettisivuilla sekä sosiaalisessa mediassa kunnan ja Kutujuhlien facebook-sivuilla. Tuusniemi-lehti jaetaan laajasti Pohjois-Savossa ja osittain myös Heinäveden ja Outokummun alueilla. Lisäksi kesälehti postitetaan Tuusniemen kesäasukkaille kotiosoitteisiin. Tonttimarkkinoinnin kohderyhmänä ovat olleet erityisesti kesäasukkaat mahdollisina paluumuuttajina sekä Tuusniemen ja lähiseudun asukkaat. Kustannussäästöjen aikaansaamiseksi tontteja on markkinoitu valituissa lehdissä yhdessä Kutujuhlien markkinoinnin kanssa. Teeman mukaisia lehtiä ovat olleet mm. Rakentaja-lehti ja NMT-julkaisut. Rakentaja-lehteä jaetaan rauta- ja sisustuskaappoihin, kuntiin ja rakentajille Pohjois-Savossa. NMT-julkaisu jaetaan Pohjois-Savossa ostoskeskuksissa, Tahkolla, suuremmissa matkailukeskuksissa ja suoraan teeman mukaisesti tapahtumissa, yrityksiin ja kotitalouksiin. Tontteja on markkinoitu myös Rakenna- ja Asu –messuilla ja Kallavesi' –messuilla sekä Kutujuhliilla. Kunnan tekninen johtaja, rakennustarkastaja ja Tuusniemen Teollisuus Oy:n toimitusjohtaja ovat esitelleet tontteja ostajaehdokkaalle puhelimitse ja paikan päällä. Tonttiesitteitä on uusittu ja täydennetty.

Vapaa-ajan asumiseen tarkoitettujen tonttien pienuudesta on saatu palautetta mm. messuilla ja tontinäytöissä. Palautteet on saatettu kunnanhallituksen ja tarkastuslautakunnan tietoon. Uusina toimenpiteinä tulisi alentaa tonttien hintaa pysyvästi, suurentaa vapaa-ajan tonttien kokoa kaavamuutoksella, raivata tontteja myyntikuntoon ja tuoda uusia tontteja myyntiin. Myös yksityisten tontteja toivottaisiin myyntiin, koska hyvin monenlaisille tonteille olisi kysyntää. Toiveita on tullut esille mm. mökkitonteista, isoista 0,5 – 1 hehtaarin tonteista lähellä valtatieä, suojaisassa paikassa sähköliittymän läheisyydessä.

Tuusniemen Teollisuus Oy 21.10.2019

Tuija Valta

toimitusjohtaja

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS 2018

Soslk § 30

Tarkastuslautakunta on arvioinut toimialoittain valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumista liikennevalojen avulla. Seuraavassa otetaan kantaa tavoitteisiin, jotka eivät toteutuneet ja olivat arviointikertomuksessa punaisella:

Psykologipalvelut ylittivät alkuperäisen talousarvion. Psykologipalveluilla vastataan koulupsykologi- ja kasvatus- ja perheneuvolapsykologipalvelujen tarpeeseen. Psykologipalvelujen kysyntä ylitti alkuperäisen arvion. Koulun oppilashuollolla ja kasvatus- ja perheneuvonnalla pystytään antamaan merkittävää varhaista tukea lapsiperheille.

Hyvinvointiteknologian käyttömahdollisuudet muuttuivat hankkeessa suunnitellusta ja Tuusniemen kotipalvelu osallistui kokeiluun vain yhdellä ympäristöllä.

Työelämäkokeilulain voimassa ollessa kuntouttavaa työtoimintaa ei järjestetty entisellä tavalla eikä lain mukainen työelämäkokeilu toteutunut Tuusniemen toimintaympäristössä. Omassa palvelutuotannossa ei ollut matalan kynnyksen paikkaa, missä toteuttaa työelämäkokeiluja. Vuonna 2019 aloitettiin ostaa kuntouttavan työtoiminnan palveluja ViaDialta.

Palkkatukityöllistäminen toteutui yksilöllisen tarpeen mukaisesti, joten sen voidaan katsoa toteuttaneen tavoitetta viedä yksilöllisiä koulutus- ja työllistymispolkuja eteenpäin, vaikka koko määräraha ei tullut käytettyä.

Palveluohjaajan käynnit toteutuivat suunnitellusti omaishoitajien luona. Talousarviotavoitteeseen on jäänyt väärin ymmärretty kirjaus. Omaishoitajien vapaapäivien käyttö ei merkittävästi muuttunut edellisistä vuosista.

Tarkastuslautakunta toteaa seuraavaa:

Sosiaalilautakunnan toimintakate (nettomenot) olivat -5.751.089 euroa, jossa alitusta talousarvioon nähden 290.308 euroa.

Sosiaalilautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat hyvin.

Kuntastrategiassa on linjattu, että sosiaalitoimen kannalta on tärkeää omaishoidon ja kotipalvelujen tukeminen. Omaishoidon tuen prosessi on saatu kuntoon ja vuonna 2018 tuki myönnettiin kaikille hoidolliset kriteerit täyttävälle hakijoille. Kotipalvelun ilta- ja viikonlopputyötä vahvistettiin ja kotipalveluun saatiin toinen sairaanhoitaja loppuvuodesta 2018. Palveluohjaus on selkeyttänyt omaishoidon tuen ja kotipalvelun asiakkaaksi tulon prosessia. Kotikuntoutus aloitettiin.

Tarkastuslautakunta suosittaa, että lapsiperheille annettaisiin ennaltaehkäisevää tukea mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Sosiaalitoimi tukee lapsiperheitä sosiaalihoitolain mukaisin toimin. Vuonna 2018 aloitettiin neuvolan kanssa yhteistyössä ketterät kotikäynnit vauvaperheisiin ja 5-vuotiaitten perheisiin varhaisen tuen tarjoamiseksi. Oppilashuollon palveluja ja yhteistyötä vahvistettiin.

Vuonna 2018 kasvoi myös perhetyö- ja kotipalveluperheiden määrä. Tehostetulla perhetyöllä ja perhekuntoutuksella pystyttiin ehkäisemään huostaanottoja. Palveluja järjestettiin tarpeen mukaisesti.

Tarkastuslautakunnan mielestä kunnassa vanhuspalvelut toimivat erinomaisesti.

valmistelija: sosiaalihohtaja Eeva Seppänen, puh. 044 720 9049

Liite: Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2018

Sosiaalihohtajan päätösehdotus:

Sosiaalilautakunta merkitsee tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen 2018 tiedoksi ja antaa kunnanhallitukselle esittelytekstin mukaisen selvityksen.

Päätös: Teksti alkaa tästä

Tiedoksi/toimenpiteitä varten:

kunnanhallitus

SIVISTYSTOIMEN SELVITYS TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUKSEEN 2018

Arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta ei kohdista sivistystoimen toimintaan erityisiä huomautuksia vaan toteaa että *kunnan sivistyspalvelut ovat kunnan kokoon nähden monipuoliset ja laadukkaat.*

Kaikki toiminnalle asetetut tavoitteet eivät toteutuneet ja arviointikertomuksessa kiinnitetään huomiota myös joidenkin tavoitteiden ja niiden mittareiden tarkoituksenmukaisuuteen. Koska kirkonkylällä on ollut yhtenäinen peruskoulu jo vuodesta 2014 alkaen, on syytä poistaa se nykyisistä tavoitteista. On myös tarkennettava, miten yo-kokeissa menestyminen mitataan ja mikä on tavoitetaso.

Toteutumattomista tavoitteista lukion opiskelijamäärä ei toteudu tänäkään vuonna, mutta opiskelijamäärä on kuitenkin kasvussa. Koulun kerhotoimintaa pyritään kehittämään niin, että jatkossa osallisuuden tavoite täyttyy. Kansalaisopiston toteutuneisiin tunteihin on kunnan toiminnalla vaikea vaikuttaa, joten on syytä arvioida myös tämän tavoitteen tarkoituksenmukaisuutta.

Toimintakulut ylittivät tavoitteen. Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa tätä on pidettävä merkittävänä epäonnistumisena. Toisaalta toimintatuotot toteutuivat huomattavasti arvioitua suurempana.